

5. Лушпієнко В. М. Правовий статус свідка в кримінальному процесі України та іноземних держав [електронне джерело]. – Режим доступу: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/1_2017/24.pdf.



Борсук А.
*студент II курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*
Науковий керівник: *к.ю.н., доцент кафедри теорії
та історії держави і права ТНЕУ
Баран А. В.*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ОСВІТНІХ ШКІЛ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

Сучасні тенденції розвитку суспільства кардинально реформують роль освіти і знання. Адаптація до змін у сучасному світі веде до радикально нових тенденцій у розумінні та функціонуванні освіти як такої. Інтернет, можливості дистанційного навчання і пов'язані з цим технологічні інновації, інформаційний бум, різке зростання соціальної динаміки і зміна соціокультурного контексту, учнівська та викладацька мобільність тощо генерують потребу у переосмисленні відповідей, які сфера освіти здатна надати викликам сьогодення. Вплив кримінально-правової науки на характер освітніх процесів не може залишатися осторонь від згаданих тенденцій. Нова інтерпретація основних компонентів освіти у галузі кримінального права, уточнення її функцій, «свіже» осмислення змісту і якості навчання, зміна відповідних пріоритетів освіти ведуть до необхідності пошуку оновлених підходів до розуміння змісту і призначення навчальних проектів в цій царині.

Важливість якості юридичної освіти для успішного розвитку демократичного суспільства і необхідність оновлення змісту та методики викладання правничих дисциплін підкреслює підтримка Координатора проектів ОБСЄ в Україні низки навчальних проектів. Зокрема, цікавим досвідом такого роду став навчальний посібник «Загальна частина кримінального права Англії та США», підготовлений Ю.Г. Старовойтовою з посиланням на ключові судові рішення у кримінальних справах [1]; новаторськими науковими та навчально-методичними підходами характеризується навчальний посібник «Кримінальне право» О.О. Дудорова, М.І. Хавронюка, де авторами запропонована оригінальна структура викладення матеріалу, широко застосовані ілюстрації – приклади з історії кримінального права, судової практики, у т.ч. практики Європейського суду з прав людини, статистичні дані, таблиці і схеми, наведено аналогії із законодавством інших держав, здійснено рекомендації читачам для ознайомлення з творами класичної художньої літератури, документальними та художніми фільмами, де наявні цікаві юридичні казуси та роздуми [2]. Новітніми навчально-методичними розробками

привертає увагу посібник «American criminal law concept: theory and practice» авторства Є.Ю. Полянського [4].

Значну роль у практичній діяльності «випускників» науково-освітніх шкіл відіграють - здатність мислити критично, проявляти творчі підходи до розв'язання поставлених завдань, самобутність, оригінальність мислення студентів.

Стратегічні плани розвитку науково-освітніх шкіл мають бути пов'язані з всесвітнім, міжкультурним, глобальним виміром. При цьому освіта, зокрема, в її кримінально-правовому аспекті, може стати на даному історичному етапі важливим інструментом дипломатії, вагомим чинником у сфері гарантування національної безпеки. В сучасних умовах світового правопорядку неможливо применшити значення «м'якої сили» освіти та науки, якою держави прагнуть отримати вплив та визнання. З цієї точки зору сучасні тенденції в характері навчальних процесів в цій галузі дають надію на формування нового покоління, позбавленого «розумового провінціалізму», сприяють не популяризаторству знань як таких, а сумісній роботі, глибокій, осмисленій, над проблемами сьогодення. В кримінальному праві, що вивчає «вододіл» між протиправною та правомірною поведінкою, найбільш загальною інтенцією сучасності є пошук балансу між безпекою та свободою, і завданням такої роботи є забезпечення цього балансу. Вища освіта, яка, по суті, є освітою «елітарною», вимагає масштабного погляду на виклики сучасності, здатності панорамно мислити, об'єднувати фрагменти знань в єдиний цілісний світогляд, що потребує нового погляду на блок публічно-правових дисциплін, які покликані досліджувати сектор суспільного життя, пов'язаний із забезпеченням порядку і меж втручання в сектор приватного. Особливого значення тут набуває саме кримінально-правовий вимір, адже найгостріше заломлення сфери публічного впливу і тиску, найнебезпечніша загроза для прав і свобод окремого індивіда і суспільства у цілому спостерігається саме в цьому просторі [3].

Усвідомлення того факту, що український освітній простір так чи інакше вписаний у світовий контекст і підкоряється загальносвітовим трендам та закономірностям, веде до необхідності осмислення у трансграничному контексті таких основних трендів публічно-правової матерії: 1) глобалістичні тренди: гібридизація (установки на діалог, зближення, сприйняття позитивного досвіду інших систем), і в той же час анклавізація (спроба ізолювання від зовнішніх впливів і відстоювання власної ідентичності та значущості); 2) деформалістичні тренди (відмова від ідей правового монізму, переосмислення архітектури публічно-правових відносин, дослідження форм права, не пов'язаних з регулюванням публічною владою, і перспективи розвитку публічного права у цьому контексті); 3) антропологічні тренди (автономна особистість і криза персональності, альтернативність систем цінностей і пошук балансу через окреслення правових меж дозволеного); 4) інтеграційні та диференційні тренди (конвергенція, згладжування відмінностей між приватним і публічним, надання договору якості фактору, що визначає розвиток публічної галузі).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Старовойтова Ю.Г. Загальна частина кримінального права Англії та США : [навч. посіб.] / Ю.Г. Старовойтова. – К.: Атіка, 2012. – 104 с.

2. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2014. – 944 с.

3. Харитоновна О.В. Науково-освітні школи у кримінальному праві: сучасні тенденції / Кримінальне право: традиції та новації : матеріали міжнародного круглого столу, присвяченого 90-літтю з дня народження видатного вченого, героя України, академіка В.В. Сташиса, 9-10 липня 2015 р. – Полтава, Х., 2015. С 50-56.

4. Polyansky E. Yu. American criminal law concept: theory and practice : навчально-методичний посібник (англійською мовою) / E. Yu. Polyansky. – Одеса: Фенікс, 2012. – 100 с.



Войчук А. Б.

студентка IV курсу юридичного факультету

Чернівецького національного

університету імені Ю. Федьковича

Науковий керівник: *к. ю. н., доцент кафедри*

кримінального права і криміналістики ЧНУ

Ющук О.І.

ОБСТАВИНИ, ЯКІ ОБТЯЖУЮТЬ КРИМІНАЛЬНЕ ПОКАРАННЯ

На сучасному етапі розвитку незалежної України в основу загальних засад призначення покарання покладені принципи індивідуальності, гуманізму, адекватності конкретному злочинному діянню. Поряд з цим, законодавство передбачає необхідність врахування рівня суспільної небезпеки конкретного злочинного діяння в сукупності з рівнем суспільної небезпеки особи, яка вчинила це діяння. Як вважає О.І. Ющук, здійснюваний на підставі й у межах ст. 65 КК України принцип індивідуалізації покарання дозволяє суду враховувати все різноманіття явищ і обставин об'єктивного й суб'єктивного порядку, що супроводжують злочин й характеризують особистості, що його вчинили, і обрати законне, найбільш доцільне покарання винному [1, с.85-89]. Це реалізується, зокрема, через урахування законодавчо закріпленого вичерпного переліку обставин, які обтяжують покарання.

В теорії кримінального права обставини, які обтяжують покарання досліджували такі вчені: В.В. Полтавець, Ю.А. Красіков, Н.Ф. Кузнецова, Л.Л. Кругліков, М. І. Бажанов, Б. О. Курінов, Л.О. Прохоров, М. О. Скрябін.

Стаття 65 Кримінального кодексу України містить загальні засади призначення покарання. Вони спрямовують діяльність суду в одній з найважливіших та найскладніших сфер правозастосування – у сфері призначення покарання, яке буде необхідним та достатнім для досягнення його законодавчого закріплення цілей. Однією з таких засад, передбачених в п 3. ч.1 ст. 65 КК України, є врахування судом при призначенні покарання ступеня тяжкості вчиненого злочину, особи винного та обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання [2, с. 157-160].